

Røða lögmannsins . . .

(Framhald frá 1. síðu)

Komu vit ikki undan hesum tolli var allur okkara handil við salt- og klippfiski til Ítalíu í vanda.

Samráðingar vórðu tí havdar við ítalskar fiskakeyparar og stjórnarmenn um at fáa teir at royna at fá sínar partnarar at ganga við til at geva salt- og klippfiskinum eina undantaksstöðu, so vit ikki komu at vera verri fyrri í Ítalíu salt- og klippfiskasølu viðvíkjatdi, enn vit eru nú, tá ið vit veruliga ikki hava nakran toll at stríðast við í Ítalíu.

Hetta ikki bert lovaði ítaliunum at gera, men teir gjørdur tað við. Og teir søgdu okkum, at teir hildu, at teirra áheitan fór at bera til. Men vit fingur sjálvandi onga skriftliga trygd fyrri tí. Vit komu at vera tollfríir fyrri okkara klipp- og saltfiskasølu til 1962. Tá skuldi stóða verða tíkin. Og fyrst tástøðni fingur vit endaligt svar. Tá vildi spurningurin verða, hvussu ið Týskaland fór at stilla seg, tá tað hevur vaksið ovurmikið um saltfiskaveiðu sína til sølu til Ítalíu og Grikkalands.

Innanfyri EFTA høvdu menn eisini tað endamálið at fáa burtur allar tollbyrgingar, sum vóru innanfyri samgongu teirra og skipað varð, at flakafiskatollurin í Bretlandi skuldi detta burtur við 1/10 um árið. Men 10 % tollurin á landingar av ferskum bøllum fiski vildu bretar ikki víkja frá.

Eins og flestir aðrir helt landsstýrið, at tað neyvan fór at bera til hjá føroyingum at standa uttan fyrri allar samgongur.

Heldur enn at standa uttan fyrri leysur av øllum føstum marknaðarrættindum mælti landsstýrið tinginum at fara upp í EFTA-samgonguna saman við Danmark og Grønlandi og hinum norðanlondunum.

Hin fyrsti fyrimunurin við at fara upp í frihandilsøkið vildi so verið lættin í fiskafiskatollinum. Hann er nú farin niður í 6-7 % frá 10 %.

Undir viðgerðini á tingi helt ein meirluti, at tað kortini var best at biða til váttingið 1962 við at taka stóðu til EFTA.

Vit rinda tí enn 10 % í flakafiskatolli.

Síðan málið um marknaðarsamgongunnar var til viðgerðar á tingi er tað hent, at Stóra Bretland, sum var tann veruligi upphavsmaður til »7-landsamgonguna«, hevur sett fram ynski at koma upp við teimum »6«.

Og tá ið Bretland hevði venst sær handavegin, bar ikki til hjá donum at vera eftiri í EFTA uttan Bretland sum handilspartnara.

Danir hava tí eisini vent sær til »6-landasamgonguna« um at sleppa upp við teimum.

Um at taka Danmark og Stóra Bretland sum partnarar verður nú samráðst og hugsað um av teimum »6«.

Eftir sum frættist í útvarpi og bløðum halda hini norðanlondini, at heldur ikki hjá teimum fer at bera til at standa uttanfyri felagsmarknaðarlondini, tey »6«. Spurningurin er bara á hvønn hátt, ið tey skulu fara saman við teimum »6«. Tað eru ætlandi tvínnir møguleikar. Beinleiðis limaskapur, sum Bretland og Danmark ynskja ella bara at vera tilknýttur associeraður, sum teir nevna tað í fremmanda sáttmálamálinum.

Helst verður Noreg og Ísland eisini at ynskja beinleiðis limaskap, meðan Svøríki ynskir bara tilknýti, tí tað av politiskum grundum ikki kann verða limur. Mær kunnugt er stóðan hjá Eysturriki — ein av teimum »7« — eisini at koma í samvinnu við teir »6«, men sum tilknýtt. Tað hevur somu politisku høvðuplínu sum Svøríki. Írland bað um limaskap við teir »6«. Fyrsta svarið tað fekk var, at tað mátti biða, tí tað skuldi ikki

vera í lagi hjá tí at verða limur. Men nú er frætt, at tað kortini skal hava fingið boð um, at tað kann verða limur við fullum limarétti.

Tað er ikki so, at øll hesi londini eru ivaleys. Minni enn so. Ísland og Noregi kenna seg als ikki væl við, um tað verður so, at limaskapurin ber við sær, at lond sum Bretland, Týskaland og Belgia skulu fáa somu veiðirættindi á íslenskum og norskum sjóki sum íslendingar og norðmenn sjálvir.

Íslendingar fiska sjálvir við trolu og snurraváð langt innan fyrri 12 milamarkið út frá beinum linjum. Tað má kennast hættisligt hjá teimum at fáa bretar, tjóðverjar, belgiar, fransar og aðrar, sum hava grópað innat trolamarkinum undir Íslandi aftur at leggjast at driva rovfiskiskap innat 4 milamarkinum. Hetta ber sjálvandi illa til. Og tað kann bera á, at t.d. Íslendingar fara at smíða lógirnar sum hjá okkum her í Føroyum, t.v.s. banna sær sjálvum at fiska við trolu og snurraváð innanfyrri fiskimarkið fyrri har við at kunna halda fremandu trol- og snurraváðskipini uttan fyrri 12 milamarkið.

Einki av EFTA-londunum, ið nú ynskja at koma í samvinnu við tey »6« eru uttan íva. Eingin av teimum veit í øllum fyrri við vissu, hvussu ið samgongan verður at háttáð sær, tá ið tann sokallaði Romasáttmáli ella rammutraktat, ið er ógvuliga idealistisk í stevnu síni er útfyllt, hevur drigið hold inni uppá seg og vorðin formað út í allar æsir.

Ein rammutraktat er bara hálvliðug. Aðrenn hon er fullliðug, megu fara fram nógvar og drúgvar samráðingar. Men tað hevur almikið at siga, at ramman er sett upp við góðum og reinum málum í hyggju.

Framhald í næsta blað.

Tjóðveldið . . .

(Framhald frá 1. síðu)

Norðanlondini Svøríki, Noregi Ísland og seinri eisini Finnland tóku stóðu saman við Danmark at fara upp í teir »7«.

Vit skuldu so taka stóðu. Aftaná at hava kannað málið, mælti landsstýrið til at fara upp í teir »7« hoast ivamál. Men uttan fyrri kundu vit ikki standa, helt landsstýrið.

Men tá gjørdur tjóðveldismenn vorr í sjógvin og lögdu av grindum imóti og royndu allar snildir at prógva, at okkara handilsinteressur gingu á borði við teim »6«. Vit áttu tí, hildu teir, at fara upp í 6-riksa samgonguna.

Tjóðveldismenn vóru tá so ágrýtnir fyrri ikki at fara upp í teir »7« men heldur upp í teir »6«, at teir bjóðaðu inn til almennan fund har teir við ljósmyndum royndu at prógva, at okkara pláss var innmillum teir »6«.

Og nú, ið kjarnar er at koma upp í teir »6«, leikar heilt óðrvisi í horni hjá hesum somu tjóðveldismönnum.

Nú eru teir lika so rúkandi imóti at fara upp í teir »6« sum teir vóru imóti at fara upp í teir »7«.

Vit minnst sum sagt fundin hjá teimum á hotel Føroyum imóti teim »7« og fyrri teim »6«.

Nú hava teir aftur hildið rúkandi mót málum móti teim »6« og málað illamann og allar heimslins ólukkur á veggini, um vit fara upp í teir »6«.

Hví bera teir seg so at?

Eingin kann finna høpi í slíkum atburði.

Teir eru ikki aftari enn aðrir í vanligum skili.

Men hvat liggur so aftanfyrri?

Hvat vildu teir sagt, um talan var um samgongu við Russin ella okkurt annað land aftanfyrri jarntjaldið?

Er parolan til teirra, at teir skulu vera imóti allari vesturlandsamgongu?

Teirra atburður hevur onga aðra forklaring.

Men, um so er, liggur sakin greið.

So vita føroyingar, hvar tjóðveldismenn flóta — men so skulu teir vita, at fólk heldur ikki føroyingar ið eru fjærtyrðir frá landi ella londum handan

FØROYA BJÓR

Happadráttur

Vinnarar seinasta mánaða vóru:

O. J. Hentze, Skúvoy

vann 1 krov

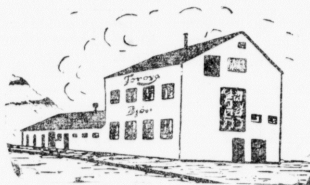
Kristian Johannesen, Klakksvík

Marjun Augustiniussenn, Vági

Jákup Jacobsen, Haraldsund

vunnu 1 ks. FØROYA BJÓR mineralvatn hvør.

Tá tygum hava 1 sett av kapslum við numrunum frá 1 til 10, send teir inn til

FØROYA BJÓR

KLAKKSVÍK

so verða tygum eisini við í lutakastinum 11/12 um jólagávuna.

I PLÁTUSPÆLARA

Vinningar henda mánaðan verða:

1 premia á 1 jólagás

3 premiur á 1 kassa FØROYABJÓR mineralvatn

Bið um tað besta, bið um FØROYA BJÓR sjálvandi

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

Teir runnu á leistum fyrri pf. Kjølbro

MEN LÆSTU KALT OG KYNISKT AFTUR FYRRI FISKIMANNINUM

Sum kunnugt varð samtykt næstseinast ið tingið var saman, at broyta studningslógina, so studningur eisini: kundur verða givin til keyp av nýggjum skipum, ið ikki vóru eldri enn 2 ár.

Hetta galt øll fiskiskip.

Men orsøkin ella tað, sum gjørdi, at henda broyting í studningslógini varð gjørd, var ein umsókn frá Kjølbro pf. um studning til keyp av einum so gott sum brænnýggjum trolara í Íslandi.

So hendi tað, at pf. Kjølbro vildi ikki keypa trolarin, og tá ið lógin skuldi verða lýst, vildi meirlutin í landsstýrinum ikki, tí hann helt, at forfættingin fyrri lógina var burturdottin, tá ið einki varð burtur úr trolarakeypinum.

Løgmaður greiddi frá á tingi, at hann hevði greitt atkvøðu fyrri at lýsa lógina, tí hansara grund fyrri at vera fyrri at broyta studningslógina hevði verið og var meiri fyrri at gera tað møguligt fyrri fiskimenn og fiskimannasamtøkum at keypa sær nýggj skip enn fyrri at fáa tatur í ein stóran trolara aftrat.

So varð nú málið lagt fyrri tingið at úttala seg, um forfættingin fyrri tingsamlyktini at broyta studningslógina bara hevði verið at veita Pf. Kjølbro ein nýggjan trolara, ella um tað kortini ikki var sum lögmaðurin helt, at grundirnar vóru minst lika so nógvar tær at gera tað møguligt hjá fiskimönnum og fiskimannasamtøkum at keypa so gott sum brænnýggj hósakind fiskiskip.

Løgmaður og Óregaard høvdu uppskót um at siga landsstýrinum, at lógin skuldi verða lýst.

Málið fór so í figgarnevndina. Men haðani kom tað aftur við tí úrsliti: at bara javnaðarmaðurin Óregaard mælti til at siga landsstýrinum beskeð um at lýsa lógina.

Erlendur Patursson, Hemming Jespersen, Poul Petersen, Andreas Djurhuus og Hans Iversen vildi einki uppskót seta fram.

Og á tingi stemmaðu hesir ikki, heldur ikki teirra menn uttan tveir fyrri at lýsa lógini.

Uppskotið um at geva landsstýrinum boð um, at tað ikki hevði verið meiningin at bara Pf. Kjølbro skuldi fáa studning at keypa nýggi, um eitt sindur brúkt skip, men eisini fiskimenn og fiskimannasamtøkum — tað fall, tað fekk bara 8 javnaðarmanna atkvøður og tveir av øllum hinum. Tað fall við dundrandi meirluta imóti sær, fall við fiskimannafelagsformanninum Erlendi Paturssyni, sambandsflokksins næstformanni, fólkaflakksins formanni og Kjartan Mohr sum oddafiskur.

Hetta lovaði P. M. Dam ikki skuldi vera dult fyrri fiskimönnum, hetta grova svik móti teimum.

Men aftaná hetta nevaslagið í andlitnið á fiskimönnum kom tað upp, at tingið í 1948 undir málinum »stýringarættur landsstýrisins« hevði samtykt, at landsstýrið skuldi vera bundið at lýsa lógir, ið tingið hevur samtykt.

Henda samtykt má væl kunna siga teimum báðum í landsstýrinum, sum ikki vildi lýsa lógina, at nú megu teir vera fyrri at lýsa hana.

Uppmaskingar

Lat sokkar tygara maska upp hjá

HELFRID HERMANSEN

Dr. Jacobsensgøta 5.

jarntjaldið, longur vera álitandi, men megu teir verða merktir við øðrum hagamarkið, eystarmarkinum.

Jarntjaldalondini skulu hava fríð fyrri okkum. Men tey kunna einki siga til, at við halda okkum rættin at verja demokratíð, eisini móti tjóðveldismönnum.